

VERİ-SGT® kentsel türkiye araştırmaları

2002

kentsel türkiye profili
SOSYO EKONOMİK TABAKALANMA ve GELİR DAĞILIMI

Bu raporun bütün hakları VERİ ARAŞTIRMA A.Ş.'ne aittir.
Yazılı izin alınmaksızın rapordaki bilgilerin bir parçası ve/veya bütünü tekrar basılamaz,
çoğaltılamaz, alıntı yapılamaz.

İ Ç İ N D E K İ L E R

sayfa

GİRİŞ.....	1
I. BÖLÜM	
KENTSEL TÜRKİYE’de KRİZ ÖNCESİNDEN KRİZ SONRASINA GELİR DAĞILIMINDAKİ DEĞİŞMELER	3
Yüzde Yirmilik Gelir Dilimleri Ayrımında Kriz Öncesinden Kriz Sonrasına Kullanılabilir Gelirdeki Değişmeler.....	4
v Kullanılabilir Gelir.....	4
v Yüzde Yirmilik Gelir Dilimleri.....	4
v VERİ-SGT Araştırması 2002 Yılı Verilerine Göre Hane ve Kişi Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Yıllık Gelir	5
v Gelir Dilimlerinin Toplam Gelirden Aldıkları Paylardaki Değişmeler	6
v 1994 Krizinden 2000’e Hane Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Gelirdeki Değişmeler.....	7
v 2001 Krizi Sonrasındaki Türkiye Fotoğrafi	7
v 2000 ve 2002 Yılı Kullanılabilir Ortalama Hane Gelirleri 1994 Yılına Kıyasla Hangi Düzeyde?.....	8
v Kişi Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Gelirdeki Değişmeler.....	9
En Üst ve En Alt Gelir Dilimleri Yüzde 5’lik Alt Dilimlere Bölünerek Mercek Altına Alındığında, Uçlarda Ortaya Çıkan Gelir Dağılımı.....	11
v En Üst ve En Alttaki Gelir Dilimlerinin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar.....	11
v En Üst ve En Attaki Gelir Dilimlerinin Yıllık Ortalama Kullanılabilir Geliri.....	12
v En Üst ve En Alttaki Gelir Dilimlerinde Kişi Başına Düşen Yıllık Ortalama Kullanılabilir Gelir	13
“Metropoller” ile “Diğer Kentler” Arasındaki Gelir Farklılaşmaları.....	14
v Metropollerde ve Diğer Kentlerde Hanelerin Toplam Gelirden Aldıkları Paylar.....	14
v Metropollerde ve Diğer Kentlerde Hane Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Yıllık Gelir.....	15
v Metropollerde ve Diğer Kentlerde Kişi Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Yıllık Gelir.....	16
Yıllık Kullanılabilir Hane Geliri ve Harcama İlişkisi.....	17
v Yıllık Ortalama Hane Harcamasının Gelir İçindeki Payı İki Yıl Öncesine Göre Nasıl Değişmiş?.....	17
v 2002 Yılında Hane Başına Düşen Yıllık Ortalama Gelir ve Harcama Miktarları.....	18
v Hane Başına Düşen Yıllık Ortalama Gelir ve Harcama Miktarları 2000 Yılında Nasıldı?.....	18
v Hane Harcamalarının Payı Açısından Metropoller ve Diğer Kentler Karşılaştırması.....	19

Kullanılabilir Hane Geliri İçerisinde Bireysel Harcamalara ve/veya Tasarrufa Ayrılacak Pay	20
▽ Metropol ve Diğer Kentler Arasındaki Farklılaşma.....	20
▽ Tasarrufa ya da Bireysel Harcamalara Ayrılan Payın Değişimi.....	21
▽ Tasarruf ya da Kişisel Harcamalara Yönlendirilebilecek Kullanılabilir Gelirin Yüzde 20'lik Gelir Dilimlerine Dağılımı.....	22
II. BÖLÜM	
KENTSEL TÜRKİYE’de GELİRİN SOSYO EKONOMİK TABAKALARA DAĞILIMI....	24
Kentsel Türkiye’de Sosyo-ekonomik Tabakalanma	25
▽ Veri Sosyo-ekonomik Statü İndeksi (VERİ S.E.S.İ.)	25
▽ Kentsel Türkiye Hanelerinin ve Nüfusun Sosyo-ekonomik Tabakalara Dağılımı.....	26
▽ Kentsel Türkiye’nin Sosyo-ekonomik Tabaka Dağılımında İki Yıl Öncesine Göre Farklılaşma Var mı?	27
Sosyo-ekonomik Tabakalara Göre Gelir Dağılımı	28
▽ Sosyo-ekonomik Tabakalar İle Gelir Tabakaları Ne Ölçüde Birbirleriyle Örtüşüyor?.....	29
▽ Sosyo-ekonomik Tabakaların Toplam Gelirden Aldığı Paylar İki Yıl Öncesine Göre Nasıl Bir Farklılaşmayı Yansıtıyor?	31
▽ Hane Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Yıllık Gelirin İki Yıl Önceye Göre Farklılaşması	32
▽ Kişi Başına Düşen Kullanılabilir Ortalama Yıllık Gelirin 2000’den 2002’ye Değişimi.....	33
Metropol ve Diğer Kentler Ayrımında Sosyo-ekonomik Tabakalaşma	34
▽ Metropoldeki Hanelerin İki Yıl Öncesine Göre Sosyo-Ekonomik Değişimi	35
▽ Diğer Kentlerdeki (Metropol Dışı) Hanelerin İki Yıl Öncesine Göre Sosyo-ekonomik Değişimi	35
Sosyo-ekonomik Tabakalar Ayrımında “Metropoller” ile “Diğer Kentler” Arasındaki Gelir ve Harcama Farklılaşmaları	37
▽ Toplam Gelirden Alınan Paylar ve Değişimi	37
▽ Hane Başına Düşen Yıllık Ortalama Kullanılabilir Gelir Farklılaşması.....	38
▽ Kişi Başına Düşen Ortalama Yıllık Kullanılabilir Gelir.....	39
Sosyo-ekonomik Tabakalara Göre Kullanılabilir Hane Gelirinden Hane Harcamalarına Ayrılan Pay	40
▽ 2001 Ekonomik Krizi “Öncesi ve Sonrasında” Hane Harcamalarının Toplam Kullanılabilir Gelir İçindeki Payı	40
▽ Kullanılabilir Gelirde Hane Harcamaları Payının Değişimi ve Metropol – Diğer Kentler Karşılaştırması	42
Sosyo-ekonomik Tabakalar Ayrımında Kullanılabilir Hane Geliri İçerisinde Tasarrufa ya da Bireysel Harcamalara Ayrılacak Pay	43
▽ Tasarrufa ya da Bireysel Harcamalara Ayrılacak Kullanılabilir Gelirin Metropol ve Diğer Kentlerde Sosyo-ekonomik Tabakalara Göre Farklılaşması	44
▽ Tasarrufa ya da Kişisel Harcamalara Yönlendirilebilecek Miktarın Sosyo-ekonomik Tabakalara Oransal Dağılımı	45

III. BÖLÜM

KENTSEL TÜRKİYE HANELERİNDE GELİR ve SOSYO EKONOMİK TABAKALANMAYA GÖRE FARKLILAŞAN YAŞAM STANDARTI 46

Konut Büyüklükleri ve Kira Değerleri Açısından Kentsel Türkiye Haneleri..... 47

- ▼ Metropollere Göre Diğer Kentlerdeki Konutlar Hem Daha Büyük, Hem de Kira Değerleri Daha Düşük 48
- ▼ Alt Sosyo-ekonomik Tabakalara Doğru Gidildikçe, Kullanılabilir Hane Geliri İçerisinde Kira Değerinin Payı Artmaktadır 49

Yaşamı Kolaylaştırıcı Eşya Sahipliği 50

- ▼ Sosyo-ekonomik Tabakalar Ayrımında Eşya Sahipliği 50
- ▼ Yüzde Yirmilik Gelir Dilimleri Ayrımında Eşya Sahipliği 51
- ▼ Metropol ve Diğer Kentler Ayrımında Eşya Sahipliği 52

Hanelerin İletişim Araçlarına Açıklıkları..... 53

- ▼ Eve Hergün Gazete Girmesi, Üst Tabakalara Özgü Bir Eğilim..... 53
- ▼ Evlere Bilgisayar ve İnternetin Giriş Düzeyi..... 54
- ▼ Hanelerdeki Telefonluluk Düzeyi 55

IV. BÖLÜM

KENTSEL TÜRKİYE’deki HANELERİN TABAKALARA GÖRE FARKLILAŞAN SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİ 56

Kentsel Türkiye’de Ortalama Hane Büyüklüğü 57

- ▼ İki Yıl Öncesine Göre Hane Büyüklüğündeki En Çarpıcı Değişim, Üst Tabakalardaki 1-2 Kişilik Hanelerin Azalmış Olması 59

Ekonomik Açıdan Bağımlı ve Bağımsız Nüfusun Yapısı 60

- ▼ Haneye Gelir Getiren Ortalama Kişi Sayıları 60
- ▼ İki Yıl öncesine Göre Gelir Getiren Kişi Sayısındaki Değişim 61
- ▼ Ekonomik Açıdan Bağımlı Nüfus 62
- ▼ Ekonomik Açıdan Eylemli Nüfus 64
- ▼ İki Yıl Öncesine Göre Ekonomik Açıdan “Bağımlı” ve “Eylemli” Nüfus Oranlarındaki Değişmeler 65
- ▼ Yaş Bağımlılık Oranları 66

Kentsel Türkiye’de Eğitim Düzeyleri 69

- ▼ “7-14” ve “15-21” Yaş Gruplarının Okullaşma Oranları..... 69
- ▼ Okul Sürecinin Dışına Çıkmış Olanların Öğrenim Düzeyleri..... 73

V. BÖLÜM

KENTSEL TÜRKİYE’deki BİREYLERİN 15 ve ÜZERİ YAŞTAKİLERİN YAŞAM BİÇİMİ ve TUTUMLARI 75

Çözümlemelerde Haneden Bireye Geçerken Değinilmesi Gereken İki Nokta..... 76

- ▼ Ailedeki Bireylerin Akşam Yemeğinde Biraraya Geliş Sıklığı..... 76
- ▼ Bireyler Ölçeğinde Araştırma Evreninin Kapsanma Düzeyi ve Temsil Ediciliği 78

Ev-İş-Okul Dışında Geçirilen Zaman	80
▽ Dışa Açıklık	81
▽ Sosyo-ekonomik Tabakalara Göre Değişen Dışa Açıklık Düzeyleri.....	84
Tabakalara Göre Değişen Tatil Yapma Biçimi	85
▽ Tatil Kararlarını Nasıl Verdikleri	86
▽ Turizm Acentası Aracılığıyla Tatile Çıkma Eğilimi	87
▽ Yurt Dışına Çıkma Eğilimi	87
Kitle İletişim Araçlarına Açıklıkları	88
▽ Üst Sosyo-ekonomik Tabakalara Doğru Gidildikçe Kitle İletişim Araçlarını Hergün İzleme Düzeyi de Artıyor	90
Alışverişe Açıklık	91
Teknolojiye Açıklık	93
Avrupa Birliği'ne Açıklık	95
Gelecek Kaygısı.....	96
Ve.. Ekonomik Gidişat Konusundaki Karamsarlık	97

VI. BÖLÜM

KENTSEL TÜRKİYE'de SOSYO EKONOMİK TABAKALARIN KARAKTERİSTİKLERİ .....

98**En Üst Sosyo-ekonomik Tabaka (A) .....** 100**Üst Sosyo-ekonomik Tabaka (B) .....** 101**Orta Üst Sosyo-ekonomik Tabaka (C1).....** 102**Orta Alt Sosyo-ekonomik Tabaka (C2) .....** 103**Alt Sosyo-ekonomik Tabaka (D) .....** 104**En Alt Sosyo-ekonomik Tabaka (E) .....** 105**EK-1 : VERİ SOSYO EKONOMİK STATÜ İNDEKSİ {VERİ S.E.S.İ.}
NASIL OLUŞTURULDU?****EK-2 : DIŞA AÇIKLIK SKALASI
KİTLE İLETİŞİM ARAÇLARINA AÇIKLIK SKALASI
ALIŞVERİŞE AÇIKLIK SKALASI
TEKNOLOJİYE AÇIKLIK SKALASI
GELECEK KAYGISI SKALASI****EK-3 : ARAŞTIRMANIN MODEL ve YAKLAŞIMI, ÖRNEKLEM PLANI
HANE ve BİREY ANKETLERİ**